



27th Latin Summer School
January 18 to January 22 2021

Class 1 b

Tutors:

Mary Triantafyllou

And

Damaris Wikramanayake

GRAMMAR

Nouns, Adjectives, Verbs, prepositions

Noun (and adjective) Endings

	1st declension (feminine)	2nd Declension (masculine)	2nd Declension (neuter)	3rd Declension (masculine and feminine)	3rd Declension (neuter)
<i>singular</i>					
Nominative	puell a	serv us	templ um	urbs-	litus-
Vocative	puell a	serv e	templ um	urbs-	litus-
Accusative	puell am	serv um	templ um	urb em	litus-
Genitive	puell ae	serv i	templ i	urb is	litor is
Dative	puell ae	serv o	templ o	urb i	litor i
Ablative	puell a	serv o	templ o	urb e	litor e
<i>plural</i>					
Nominative	puell ae	serv i	templ a	urb es	litor a
Vocative	puell ae	serv i	templ a	urb es	litor a
Accusative	puell as	serv os	templ a	urb es	litor a
Genitive	puell arum	serv orum	templ orum	urb um	litor um
Dative	puell is	serv is	templ is	urb ibus	litor ibus
Ablative	puell is	serv is	templ is	urb ibus	litor ibus

Adjective degrees

	Positive	Comparative	Superlative
<i>1st/2nd declension</i>	alt us -alt a -alt um <i>tall, deep</i>	alt ior -alt ior -alt ius <i>taller, deeper</i>	altissim us -altissim a -altissim um <i>tallest, deepest</i>
<i>3rd declension</i>	fort is -fort is -fort e <i>brave</i>	fort ior -fort ior -fort ius <i>braveer</i>	fortissim us -fortissim a -fortissim um <i>bravest</i>

These adjectives all decline like nouns (above). Only the **nominative** forms have been given here.

Verb Conjugations

1st Conjugation- portare "to carry"

<i>Tense</i> <i>Person</i>	Present Tense	Imperfect tense	future tense	perfect tense	pluperfect tense	future perfect tense
1st	port o	portab am	portab o	portav i	portaver am	portaver o
2nd	porta s	portab as	portabi s	portav isti	portaver as	portaver is
3rd	porta t	portab at	portabi t	portav it	portaver at	portaver it
1st plural	porta mus	portab amus	portabi mus	portav imus	portaver amus	portaver imus
2nd plural	porta tis	portab atis	portabi tis	portav istis	portaver atis	portaver tis
3rd plural	porta nt	portab ant	portabu nt	portav erunt	portaver ant	portaver int

2nd Conjugation- habere "to have"

<i>Tense</i> <i>Person</i>	Present Tense	Imperfect tense	future tense	perfect tense	pluperfect tense	future perfect tense
1st	habe o	habe bam	habe bo	habu i	habuera m	habuer o
2nd	habe s	habe bas	habe bis	habu isti	habuera s	habuer is
3rd	habe t	habe bat	habe bit	habu it	habuera t	habuer it
1st plural	habe mus	habe bamus	habe bimus	habu imus	habuera mus	habuer imus
2nd plural	habe tis	habe batis	habe bitis	habu istis	habuera tis	habuer tis
3rd plural	habe nt	habe bant	habe bunt	habu erunt	habuera nt	habuer int

3rd Conjugation- mittere "to send"

<i>Tense</i> <i>Person</i>	Present Tense	Imperfect tense	future tense	perfect tense	pluperfect tense	future perfect tense
1st	mitt o	mitte bam	mitt am	mi si	misera m	miser o
2nd	mitti s	mitte bas	mitt es	mi sisti	misera s	miser is
3rd	mitti t	mitte bat	mitt et	mi sit	misera t	miser it
1st plural	mitti mus	mitte bamus	mitt emus	mi simus	misera mus	miser imus
2nd plural	mitti tis	mitte batis	mitt etis	mi sistis	misera tis	miser tis
3rd plural	mittu nt	mitte bant	mitt ent	mi serunt	misera nt	miser int

4th Conjugation- audire “to hear”

<i>Tense</i> <i>Person</i>	Present Tense	Imperfect tense	future tense	perfect tense	pluperfect tense	future perfect tense
1st	audi o	audie ba m	audi a m	audi vi	audi vera m	audi ve ro
2nd	audi s	audie ba s	audi e s	audi visti	audi vera s	audi ve ri s
3rd	audi t	audie ba t	audi e t	audi vit	audi vera t	audi ve ri t
1st plural	audi mus	audie ba mus	audi e mus	audi vimus	audi vera mus	audi ve ri mus
2nd plural	audi tis	audie ba tis	audi e tis	audi vistis	audi vera tis	audi ve ri tis
3rd plural	audi nt	audie ba nt	audi e nt	audi verunt	audi vera nt	audi ve ri nt

Verbs- irregular

esse- “to be”

<i>Tense</i> <i>Person</i>	Present Tense	Imperfect tense	future tense	perfect tense	pluperfect tense	future perfect tense
1st	sum	eram	ero	fui	fueram	fuero
2nd	es	eras	eris	fuisti	fueras	fueris
3rd	est	erat	erit	fuit	fuerat	fuerit
1st plural	sumus	eramus	erimus	fuimus	fueramus	fuerimus
2nd plural	estis	eratis	eritis	fuiistis	fueratis	fueritis
3rd plural	sunt	erant	erunt	fuerunt	fuerant	fuerint

ire- “to go”

<i>Tense</i> <i>Person</i>	Present Tense	Imperfect tense	future tense	perfect tense	pluperfect tense	future perfect tense
1st	eo	ibam	ibo	ii	ieram	iero
2nd	is	ibas	ibis	iisti	ieras	ieris
3rd	it	ibat	ibit	iit	ierat	ierit
1st plural	imus	ibamus	ibimus	iimus	ieramus	ierimus
2nd plural	itis	ibatis	ibitis	iistis	ieratis	ieritis
3rd plural	eunt	ibant	ibunt	ierunt	ierant	ierint

Verbs- Imperative

	-re		+te	
	↙		↘	
Infinitive		Singular imperative		Plural imperative
portare "to carry"		porta! "carry!"		portate!! "carry!!" (commanding multiple people)
habere "to have"		habe! "have!"		habete!! "have!!"
mittere "to send"		mitte! "send!"		mittite!! "send!!"
audire "to listen"		audi! "listen!"		audite!! "listen!!"

to give a negative
command
noli(te) + infinitive

noli mittere= don't send!
nolite portare= don't carry!!

Identifying Conjugation

In dictionaries and vocabulary lists, you will see verbs given like this, first person singular, then infinitive:

1st: porto, portare

O, a

odd vowels with a

2nd: doceo, docere

e, e

double e

3rd: mitto, mittere

O, e

odd vowels with e

4th: audio, audire

i, i

double i

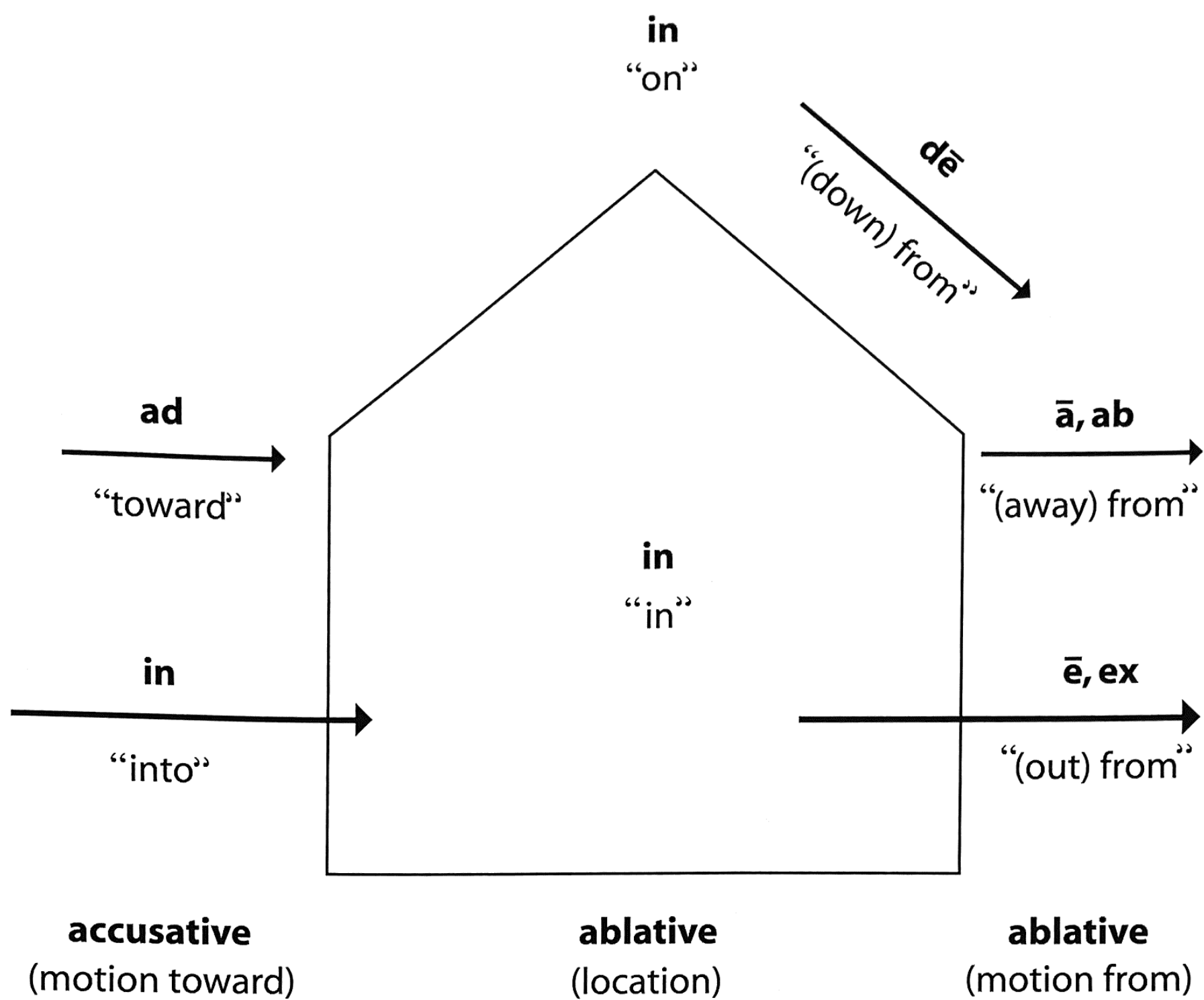


Figure 2. Prepositions

Drills

single words and short sentences

Case Exercises

Exercise: Write these forms in Latin.

Example: gen. pl. of filia= filiarum

1. acc. sing. of nauta
2. abl. sing. of via
3. acc. pl. of agricola
4. dat. sing. of anima
5. voc. sing. of puella
6. nom. pl. of insula
7. abl. pl. of via
8. gen. sing. of patria
9. acc. sing. of pecunia
10. voc. pl. of nauta
11. dat. pl. of dea
12. gen. sing. of fama
13. gen. pl. of patria
14. acc. sing. of puella
15. abl. sing. of regina
16. nom. pl. of poeta
17. gen. sing. of Italia
18. dat. pl. of agricola
19. acc. pl. of femina
20. dat. sing. of filia

Write in Latin.

1. of the women
2. to the poets
3. by rumor
4. of souls
5. for the queen
6. farmers (pred. nom.)
7. girls! (addressed directly)
8. of the country
10. with money

Preposition Exercises

Exercise: Translate these prepositional phrases into English.

1. e patria
2. in poetam
3. ex Italia
4. cum agricolis
5. in viam
6. de anima
7. in reginam
8. ad Italiam
9. ad reginam
10. ab insula
11. in bello
12. cum domino
13. in puerum
14. ab agris
15. e periculis
16. ad servum
17. de verbis
18. in agrum
19. cum ferro
20. in libro

Verb Tense Exercises

Exercise: Translate these sentences into English, paying attention to the tense.

1. dea respondet agricolae
2. dea respondebat agricolae
3. nautae timent pericula
4. nautae timebunt pericula
5. servus videt gladium
6. servus viderat gladium
7. "do vinum reginae"
8. "dedi vinum reginae"
9. "non potes patriam videre"
10. "non potueras patriam videre"

Exercise: Identify the tense in these latin proverbs

stultum **est** timere quod vitare non **potes** est:

it is stupid to fear that which you cannot avoid potes:

timendi causa est nescire est:

not knowing is the cause of fear nescire:

tanta molis **erat** Romanam gentem condere. erat:

such a task it was to found the Roman race

veni, vidi, vici all three:

I came, I saw, I conquered

solitudinem fecerunt, pacem appellant fecerunt:.....

they made a desert (and) call it peace appellant:.....

Imperative and Infinitive Exercises

Exercise: underline and label the infinitive or imperative in each sentence below.

imperative (singular)

1. festina lente, pueri- make haste slowly, boys
2. to love and to be loved.
3. coquus laborare non vult.
4. Aeneas Italiam videre potest
5. don't be that way!
6. Jupiter clamavit "tacite, homines!"
7. to sleep, perchance to dream
8. dominus servum iubet "labora!"
9. dominus servos laborare iubet.
10. noli timere, Hector

Exercise: Translate these sentences which feature infinitive verbs

1. regina nautis iubet navigare ad insulam.
.....
2. nautae respondere non possunt.
.....
3. puella amicum videre potest.
.....
4. videre est credere.
.....
5. debeo habere multos servos.
.....

Exercise: Translate these sentences which feature imperative verbs

1. movete in patriam!!
.....
2. vide arma centurionis!
.....
3. monstra me pecuniam!
.....
4. reddite cibum coquo, servi!!
.....
5. da mihi leonem!
.....

Translation-hard

For something a little harder... Try translating these English sentences into Latin.

1. The daughter of the poet is giving gifts to the sons of the queen.
.....
2. Why was the master showing the gold to (his) slaves?
.....
3. Will the women on the island be able to move the sailor with words? Will he set sail toward Italy?
.....
4. The mind of a man can err, but the gods give wisdom to poets.
.....
5. The queen was pondering the deeds of (her) daughter, but (she was pondering) the words of (her) son.
.....
6. Women, were you ordering the boys in the street to respond to the words of the queen?
.....
7. I shall order (my) sons and daughters both to think about the life of the soul and to fear the wrath of the gods.
.....
8. The boys had gold, but the poets had books.
.....
9. Farmers have anxieties about the dangers of war.
.....
10. To the girls the queen was a goddess.
.....
11. To the queen life was a gift of the gods.
.....
12. The slaves with (their) sons were desiring to show (their) zeal to the master and (his) daughters.
.....
13. The men of Italy will pay the penalty; for there is anger in the minds of the gods.
.....
14. Why were you not working in the fields, son? You ought to ponder the wisdom of farmers.
.....
15. There will not be sailors in the town; for they fear the dangers of war.
.....

D. Write these forms in Latin.

Example: gen. pl. of *filia* **filiārum**

- | | |
|--|---------------------------------------|
| 1. acc. sing. of <i>nauta</i> _____ | 2. abl. sing. of <i>via</i> _____ |
| 3. acc. pl. of <i>agricola</i> _____ | 4. dat. sing. of <i>anima</i> _____ |
| 5. voc. sing. of <i>puella</i> _____ | 6. nom. pl. of <i>īnsula</i> _____ |
| 7. abl. pl. of <i>via</i> _____ | 8. gen. sing. of <i>patria</i> _____ |
| 9. acc. sing. of <i>pecūnia</i> _____ | 10. voc. pl. of <i>nauta</i> _____ |
| 11. dat. pl. of <i>patria</i> _____ | 12. gen. sing. of <i>fāma</i> _____ |
| 13. gen. pl. of <i>dea</i> _____ | 14. acc. sing. of <i>puella</i> _____ |
| 15. abl. sing. of <i>rēgīna</i> _____ | 16. nom. pl. of <i>poēta</i> _____ |
| 17. gen. sing. of <i>Italia</i> _____ | 18. dat. pl. of <i>agricola</i> _____ |
| 19. acc. pl. of <i>fēmina</i> _____ | 20. dat. sing. of <i>filia</i> _____ |
| 21. abl. sing. of <i>pecūnia</i> _____ | 22. abl. pl. of <i>īnsula</i> _____ |

E. Give case and number of each form and translate. Give all possibilities.¹

Example: *puellae* (4)

gen. sing.: of the girl

dat. sing.: to/for the girl

nom. pl.: girls (subj./pred. nom.)

voc. pl.: girls (d.a.)

1. *puellās* _____
2. *fēminārum* _____

- 3. puella (2) _____

- 4. fēminae (4) _____

- 5. animam _____
- 6. patriās _____
- 7. animārum _____
- 8. patriīs (2) _____

- 9. īsulā _____
- 10. agricolīs (2) _____

- 11. agricola (2) _____

- 12. īsulam _____

F. Write in Latin.

- | | |
|---------------------------|-------------------------------|
| 1. of the women _____ | 2. to the poets _____ |
| 3. by rumor _____ | 4. of souls _____ |
| 5. for the queen _____ | 6. farmers (pred. nom.) _____ |
| 7. girls (d.a.) _____ | 8. of the country _____ |
| 9. goddesses (d.o.) _____ | 10. with money _____ |
| 11. islands (subj.) _____ | 12. for the girl _____ |
| 13. by the streets _____ | 14. sailors (d.o.) _____ |
| 15. of the soul _____ | 16. the country (subj.) _____ |
| 17. for a farmer _____ | 18. goddess (d.a.) _____ |
| 19. daughter (d.o.) _____ | 20. of Italy _____ |

G. Translate these prepositional phrases.

- | | |
|-------------------------------|----------------------------------|
| 1. <i>ē patriā</i>
_____ | 2. <i>in poētam</i>
_____ |
| 3. <i>ex Italiā</i>
_____ | 4. <i>cum agricolīs</i>
_____ |
| 5. <i>in viam</i>
_____ | 6. <i>dē animā</i>
_____ |
| 7. <i>in rēgīnam</i>
_____ | 8. <i>ad Italiam</i>
_____ |

9. ad rēgīnam _____
10. ab īnsulā _____
11. dē fāmā _____
12. ad īnsulam _____
13. cum poētīs _____
14. in Italiā _____
15. ā patriā _____
16. cum fēminā _____
17. ab Italiā _____
18. in nautās _____
19. cum puellā _____
20. in patriā _____
21. ab Italiā cum nautīs _____
22. et dē pecūniā et dē fāmā _____
23. in patriā rēgīnae _____
24. ē fēminārum patriā _____
25. in viās cum agricolīs _____
26. cum poētīs Italiae _____
27. in patriam poētārum _____
28. in agricolae filiam _____

Drill 4 Second Declension

- A. Recite from memory the endings for masculine and feminine nouns of the second declension.
- B. On a separate sheet decline fully the nouns **ager**, **filius**, and **dominus**.
- C. Recite from memory the endings for neuter nouns of the second declension.
- D. On a separate sheet decline fully the nouns **dōnum**, **cōnsilium**, and **verbum**.
- E. Write these forms in Latin.

Example: abl. sing. of *aurum* **aurō**

1. voc. sing. of *dominus* _____

2. acc. pl. of *ager* _____

3. gen. pl. of *dōnum* _____

4. dat. sing. of *servus* _____

5. gen. sing. of *liber* _____

6. voc. sing. of *vir* _____

7. abl. pl. of *deus* _____

8. acc. sing. of *puer* _____

9. acc. sing. of *vir* _____

10. nom. pl. of *cōnsilium* _____

11. dat. pl. of *verbum* _____

12. acc. pl. of *dominus* _____

13. gen. sing. of *cōnsilium* (2) _____

14. abl. sing. of *ferrum* _____

15. voc. sing. of *filius* _____

16. gen. pl. of *bellum* _____

17. acc. pl. of *perīculum* _____

18. dat. pl. of *deus* _____

19. abl. pl. of *gladius* _____

20. gen. pl. of *deus* (2) _____

19. town (d.o.) _____ 20. for slaves _____
21. of the gods (2) _____ 22. gods (subj.) _____

H. Translate these prepositional phrases.

1. in bellō

2. cum dominō

3. in puerum

4. ab agrīs

5. ē periculīs

6. ad servum

7. dē verbīs

8. in agrum

9. cum ferrō

10. in librō

11. in perīcula

12. ex agrō

13. in agrīs

14. dē factīs

15. ad bella

16. ex aurō

9. desire, 1st sing.

Present

Imperfect

Future

10. see, 3rd pl.

Present

Imperfect

Future

B. Identify each form (give person, number, tense, voice, mood) and translate.

Example: iubet **3rd sing. pres. act. indic.; he, she, it orders**

1. timeō _____

2. iubēbimus _____

3. dabit _____

4. errābant _____

5. movēbās _____

6. amābitis _____

7. vocābō _____

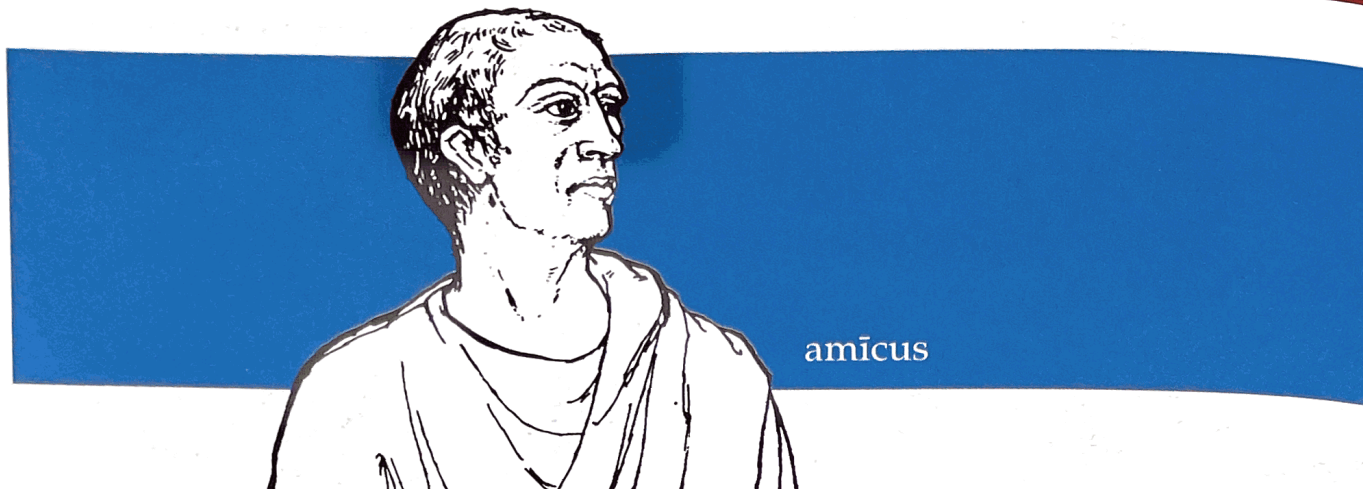
8. respondēmus _____

9. mōnstrātis _____

10. dōnābam _____

Readings

Short and longer Readings



1 Caecilius est in ātriō.



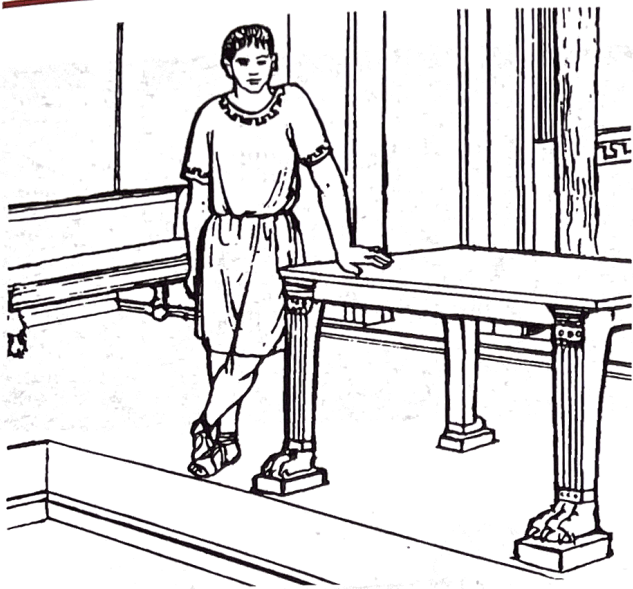
2 amīcus Caecilium salūtat.



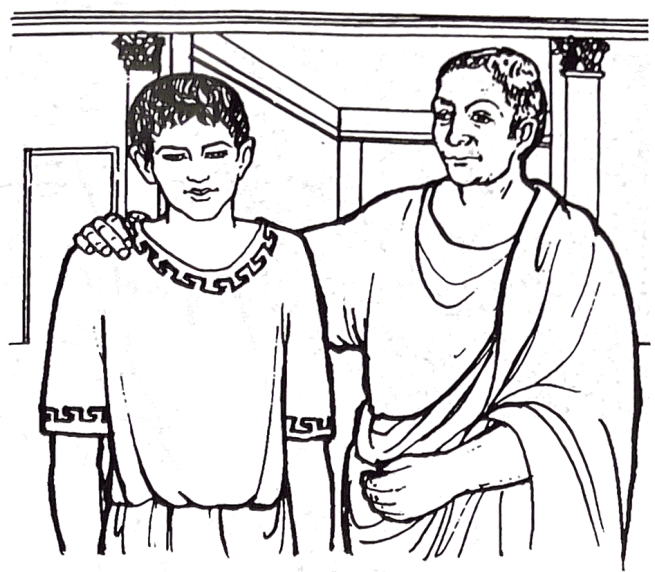
3 Metella est in ātriō.



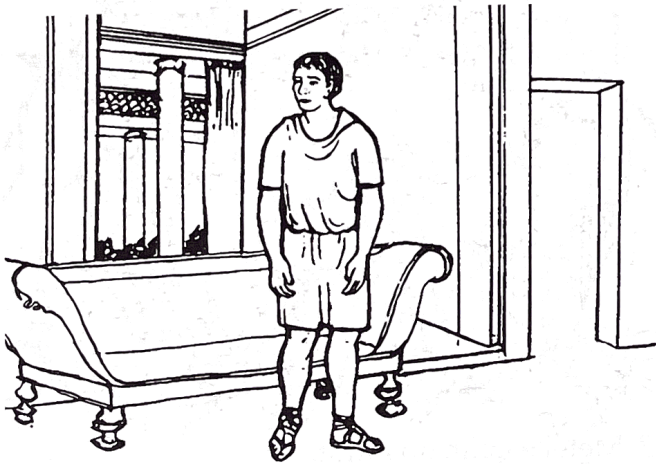
4 amīcus Metellam salūtat.



5 Quīntus est in ātriō.



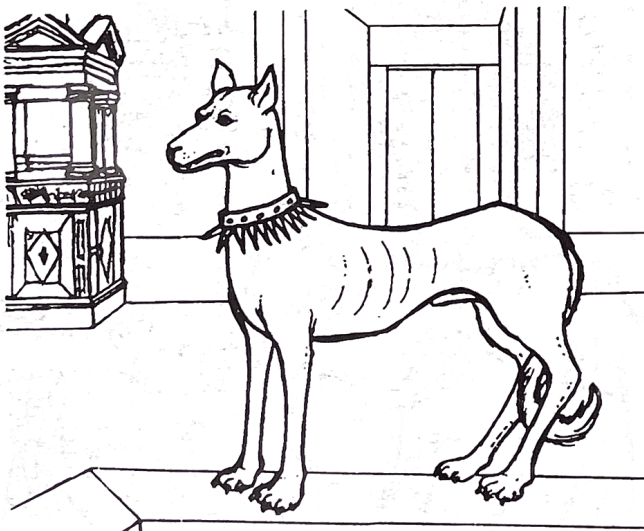
6 amīcus Quīntum salūtat.



7 servus est in ātriō.



8 amīcus servum salūtat.



9 canis est in ātriō.



10 amīcus canem salūtat.

Vocabulary

est	is	in tablīnō	in the study	scrībit	is writing
pater	father	in ātriō	in the atrium (main room)	sedet	is sitting
māter	mother	in tricliniō	in the dining - room	bibit	is drinking
filius	son	in hortō	in the garden	labōrat	is working
servus	slave	in culīnā	in the kitchen	dormit	is sleeping
coquus	cook	in viā	in the street		
canis	dog				

Cerberus

Caecilius est in hortō. Caecilius in hortō sedet. servus est in ātriō. servus in ātriō labōrat. Metella est in ātriō. Metella in ātriō sedet. Quīntus est in tablīnō. Quīntus in tablīnō scrībit. Cerberus est in viā.



Caecilius had this mosaic of a dog in the doorway of his house.

coquus est in culīnā. coquus in culīnā dormit. Cerberus intrat. Cerberus circumspēctat. cibus est in mēnsā. canis salit. canis in mēnsā stat. Grumiō stertit. canis lātrat. Grumiō surgit. coquus est irātus. 'pestis! furcifer!' coquus clāmat. Cerberus exit.

intrat enters
 circumspēctat looks round
 cibus food
 in mēnsā on the table
 salit jumps
 stat stands
 stertit snores
 lātrat barks
 surgit gets up
 irātus angry
 5 pestis! pest!
 furcifer! scoundrel!
 clāmat shouts
 exit goes out

Short Readings

1. The master Lysidamus asks his wife's slave a timorous question about the unwilling object of his affection.

Lys. sed etiamne habet nunc Casīna gladium?

Par. habet, duōs. (PLAUTUS, CASĪNA 690–91)

Lys. = Lysidamus

etiam (adv.) even

nunc (adv.) now

Casīna, Casīnae f. Casina

Par. = Pardalisca (slave of Lysidamus's wife)

duōs, masc. pl. acc. adj., two

2. A clever slave, Davus, is pretending not to understand his master's plan to stop his son's marriage.

Davo' sum, nōn Oedipus. (TERENCE, ANDRIA 194)

Davus, Davī m. Davus; Davo' = Davos, archaic nom. sing. for Davus

Oedipus, Oedipī m. Oedipus (who solved the riddle of the Sphinx)

3. In a letter to her husband, Protesilaus, Laodamia tells how long she watched the harbor after his departure for the war at Troy.

ut tē nōn poteram, poteram tua vēla vidēre. (OVID, HERŌIDES XIII.17)

ut (conj.) when

tē, personal pron., acc. sing., you

tua, neut. pl. acc. adj., your

4. A debatable view of the gods

Nōn dat deus beneficia. (SENECA THE YOUNGER, DE BENEFICIIS IV.5.1)

beneficium, beneficiī n. favor, benefit

5. The philosopher makes a fine distinction.

nunc enim amās mē, amīcus nōn es. (SENECA THE YOUNGER, EPISTULAE MŌRĀLES, XXXV.1)

nunc (adv.) now

mē, personal pron., acc. sing., me

amīcus, amīcī m. friend

6. A remark attributed to Herodes Atticus (an Athenian who became a Roman consul in 107 C.E.) when he responded to a man attempting to appear to be what he was not

videō barbam et pallium; philosophum nōndum videō.

(AULUS GELLIUS, NOCTES ATTICAE IX.2.4)

barba, barbae f. beard

pallium, palliī n. cloak

philosophus, philosophī m. philosopher

nōndum (adv.) not yet

mercātor

amīcus Caecilium vīsitat. amīcus est mercātor. mercātor vīllam intrat. Clēmēns est in ātriō. Clēmēns mercātōrem salūtat. Caecilius est in tablīnō. Caecilius pecūniam numerat. Caecilius est argentārius. amīcus tablīnum intrat. Caecilius surgit.

'salvē!' Caecilius mercātōrem salūtat.

'salvē!' mercātor respondet.

Caecilius triclīnium intrat. amīcus quoque intrat. amīcus in lectō recumbit. argentārius in lectō recumbit.

Grumiō in culinā cantat. Grumiō pāvōnem coquit. coquus est laetus. Caecilius coquum audit. Caecilius nōn est laetus. Caecilius cēnam exspectat. amīcus cēnam exspectat. Caecilius Grumiōnem vituperat.

mercātor *merchant*

amīcus *friend*

vīsitat *is visiting*

vīllam *house*

salūtat *greet*

pecūniam

5 numerat *is counting money*

argentārius *banker*

salvē! *hello!*

respondet *replies*

quoque *also*

10 in lectō recumbit *reclines on
a couch*

cantat *is singing*

pāvōnem *peacock*

coquit *is cooking*

laetus *happy*

audit *hears*

nōn est *is not*

cēnam *dinner*

exspectat *is waiting for*

vituperat *blames, curses*

in triclīniō

Grumiō triclīnium intrat. Grumiō pāvōnem portat. Clēmēns triclīnium intrat. Clēmēns vīnum portat. Caecilius pāvōnem gustat.

'pāvō est optimus!' Caecilius clāmat.

mercātor quoque pāvōnem gustat. mercātor cēnam laudat. dominus coquum laudat. Grumiō exit.

ancilla intrat. ancilla suāviter cantat. ancilla dominum dēlectat. ancilla mercātōrem dēlectat. mox dominus dormit. amīcus quoque dormit.

Grumiō triclīnium intrat et circumspēctat. coquus cibum in mēnsā videt. Grumiō cibum cōnsūmit et vīnum bibit! Caecilius Grumiōnem nōn videt. coquus in triclīniō magnificē cēnat.

coquus ancillam spectat. ancilla Grumiōnem dēlectat. Grumiō ancillam dēlectat. Grumiō est laetissimus.

portat *is carrying*

vīnum *wine*

gustat *tastes*

optimus *very good, excellent*

laudat *praises*

dominus *master*

ancilla *slave-girl, maid*

5 suāviter *sweetly*

dēlectat *pleases*

mox *soon*

et *and*

videt *sees*

10 cibum cōnsūmit *eats the food*

magnificē *magnificently,
in style*

cēnat *dines, has dinner*

spectat *looks at*

laetissimus *very happy*



pictor

pictor ad villam venit. pictor est Celer. Celer iānuam pulsāt. Clēmēns pictōrem nōn audit. servus est in hortō. Celer clāmat. canis Celerem audit et lātrat. Quīntus canem audit. Quīntus ad iānuam venit. filius iānuam aperit. Celer Quīntum salūtat et villam intrat.

Metella est in culinā. Quīntus mātrem vocat. Metella ātrium intrat. pictor Metellam salūtat. Metella pictōrem ad triclinium dūcit.

Celer in tricliniō labōrat. Celer pictūram pingit. magnus leō est in pictūrā. Herculēs quoque est in pictūrā. leō Herculem ferōciter petit. Herculēs magnum fūstem tenet et leōnem verberat. Herculēs est fortis.

Caecilius ad villam revenit et triclinium intrat. Caecilius pictūram intentē spectat et pictūram laudat.

ad villam *to the house*
iānuam pulsāt *knocks at the*
door

ad iānuam *to the door*

aperit *opens*

vocat *calls*

dūcit *leads, takes*

pictūram pingit *paints a picture*

5 magnus *big*

leō *lion*

ferōciter *fiercely*

petit *is going for, is attacking*

fūstem *club*

10 tenet *is holding*

verberat *is striking*

fortis *brave, strong*

revenit *returns*

intentē *closely, carefully*

Roman painters were often very skilled: (left to right) shepherd boy with pipes; a cupid catching a rabbit; a portrait, possibly of a poet.





vēnālicius

Caecilius ad portum ambulat. Caecilius portum circumspectat. argentārius nāvem Syriam videt, et ad nāvem ambulat. Syphāx prope nāvem stat.

'salvē, Syphāx!' clāmat argentārius. Syphāx est vēnālicius. Syphāx Caecilium salūtat.

Caecilius servum quaerit. Syphāx rīdet. ecce! Syphāx magnum servum habet. Caecilius servum spectat. argentārius nōn est contentus. argentārius servum nōn emit.

'vīnum!' clāmat Syphāx. ancilla vīnum ad Caecilium portat. argentārius vīnum bibit.

Caecilius ancillam spectat. ancilla est pulchra. ancilla rīdet. ancilla Caecilium dēlectat. vēnālicius quoque rīdet.

'Melissa cēnam optimam coquit', inquit vēnālicius. 'Melissa linguam Latīnam discit. Melissa est docta et pulchra. Melissa ...'

'satis! satis!' clāmat Caecilius. Caecilius Melissam emit et ad villam revenit. Melissa Grumiōnem dēlectat. Melissa Quīntum dēlectat. ēheu! ancilla Metellam nōn dēlectat.

ad portum *to the harbour*
nāvem Syriam *Syrian ship*
prope nāvem *near the ship*

5

quaerit *is looking for*
habet *has*
contentus *satisfied*
emit *buys*

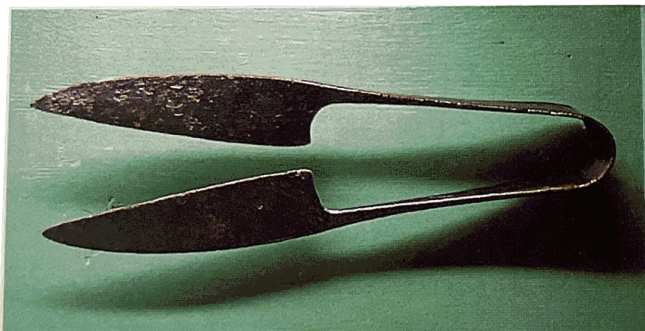
10

pulchra *beautiful*

linguam Latīnam *Latin*
language

15

discit *is learning*
docta *skilful, educated*
satis *enough*
ēheu! *oh dear! oh no!*



*Tools of the trade.
A pair of scissors;
slave shackles with a
padlock (not to same
scale).*

Clēmēns in forō ambulābat. turba maxima erat in forō. servī et ancillae cibum emēbant. multī pistōrēs pānem vēndēbant. poēta recitābat. mercātor Graecus contentiōnem cum agricolā habēbat. mercātor irātus pecūniam postulābat. subitō agricola Graecum pulsāvit, quod Graecus agricolam vituperābat. Pompēiānī rīdēbant, et agricolam incitābant. Clēmēns, postquam clāmōrem audīvit, ad pugnam festīnāvit. tandem agricola mercātōrem superāvit et ē forō agitāvit. Pompēiānī agricolam fortem laudāvērunt.

Fēlix

multī Pompēiānī in tabernā vīnum bibēbant. Clēmēns tabernam intrāvit. subitō Clēmēns 'Fēlix!' clāmāvit. Clēmēns Fēlicem laetē salūtāvit. Fēlix erat lībertus.

Clēmēns Fēlicem ad villam invitāvit. Clēmēns et Fēlix villam intrāvērunt. Clēmēns Caecilium et Metellam quaesīvit. Caecilius in tablīnō scribēbat. Metella in hortō sedēbat. Caecilius et Metella ad ātrium festīnāvērunt et Fēlicem salūtāvērunt. postquam Quīntus ātrium intrāvit, Fēlix iuvenem spectāvit. lībertus erat valdē commōtus. paene lacrimābat; sed rīdēbat.

tum Clēmēns ad culinam festīnāvit. Grumiō in culinā dormiēbat. Clēmēns coquum excitāvit et tōtam rem nārrāvit. coquus, quod erat laetus, cēnam optimam parāvit.



erat was
 pistōrēs bakers
 pānem vēndēbant were selling
 bread
 5 contentiōnem habēbat was
 having an argument
 cum agricolā with a farmer
 postulābat was demanding
 pulsāvit hit, punched
 quod because
 incitābant were urging on
 postquam when, after
 festīnāvit hurried
 superāvit overpowered
 agitāvit chased

laetē happily
 lībertus freedman, ex-slave
 invitāvit invited

5
 valdē commōtus very moved,
 very much affected
 10 paene lacrimābat was almost
 crying, was almost in tears
 tum then
 excitāvit aroused, woke up
 tōtam rem the whole story
 nārrāvit told
 parāvit prepared

CATULLUS

Gaius Valerius Catullus is one of Ancient Rome's most accessible poets. He lived in the first century B.C. and was strongly influenced by Greek lyric poets, such as Sappho. He had a relationship with a woman whom he nicknamed Lesbia (after Sappho's birth place), and many of his poems reflect the ups and downs of their relationship- from passionate love, to bitterness and despair.

To Lesbia, about kisses

carmen 5

vivamus, mea Lesbia, atque amemus,
rumoresque senum severiorum
omnes unius aestimemus assisi!
soles occidere et redire possunt:
nobis cum semel occidit brevis lux, 5
nox est perpetua una dormienda.
da mi basia mille, deinde centum,
dein mille altera, dein secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum.
dein, cum milia multa fecerimus 10
conturbabimus illa, ne sciamus,
aut ne quis malus invidere possit,
cum tantum sciat esse basiorum.

- 1.1 *vivamus, amemus* and *aestimemus* are all present subjunctive; translate as 'let us...'
severis: strict, severe
- 1.3 *unius... assisi*: gen. case. trans 'as worth one as' (an *as* was one of the smallest coins the Romans had)
aestimare (-*avi*): to estimate, to reckon
occidere usually means to die;
here, referring to the sun, to set.
- 1.5 Catullus is here using *lux* (light) as a metaphor for life.
semel: once
- 1.6 *dormienda*: trans 'which must be slept through'
perpetuus, -a, -um: everlasting
- 1.7 *da*: the imperative from *do, dare*: to give
basium (*nt, 2*): a kiss
- 1.9 *usque*: still
- 1.11 *conturbare* (-*avi*): to throw into confusion
ne sciamus is a negative purpose clause; 'so that we do not know [how many there are]'
- 1.12 *quis malus*; literally 'someone who [is] malicious' or 'some malicious person' *invidere* (*invidi*): to be jealous
- 1.13 *tantum*; means 'how many' (understand 'there are')

Odi et amo

carmen 85

Odi et amo. quare id faciam, fortasse requiris.

nescio, sed fieri sentio et excrucior.

An Invitation to Dinner

carmen 13

cenabis bene, mi Fabulle, apud me

paucis, si tibi di favent, diebus

si tecum attuleris bonam atque magnam

cenam, non sine candida puella

et vino et sale et omnibus cachinnis;

haec si, inquam, attuleris, venuste noster,

cenabis bene; nam tui Catulli

plenus sacculus est aranearum.

sed contra accipies meros amores,

seu quid suavius elegantiusve est:

nam unguentum dabo, quod meae puellae

donarunt Veneres Cupidinesque;

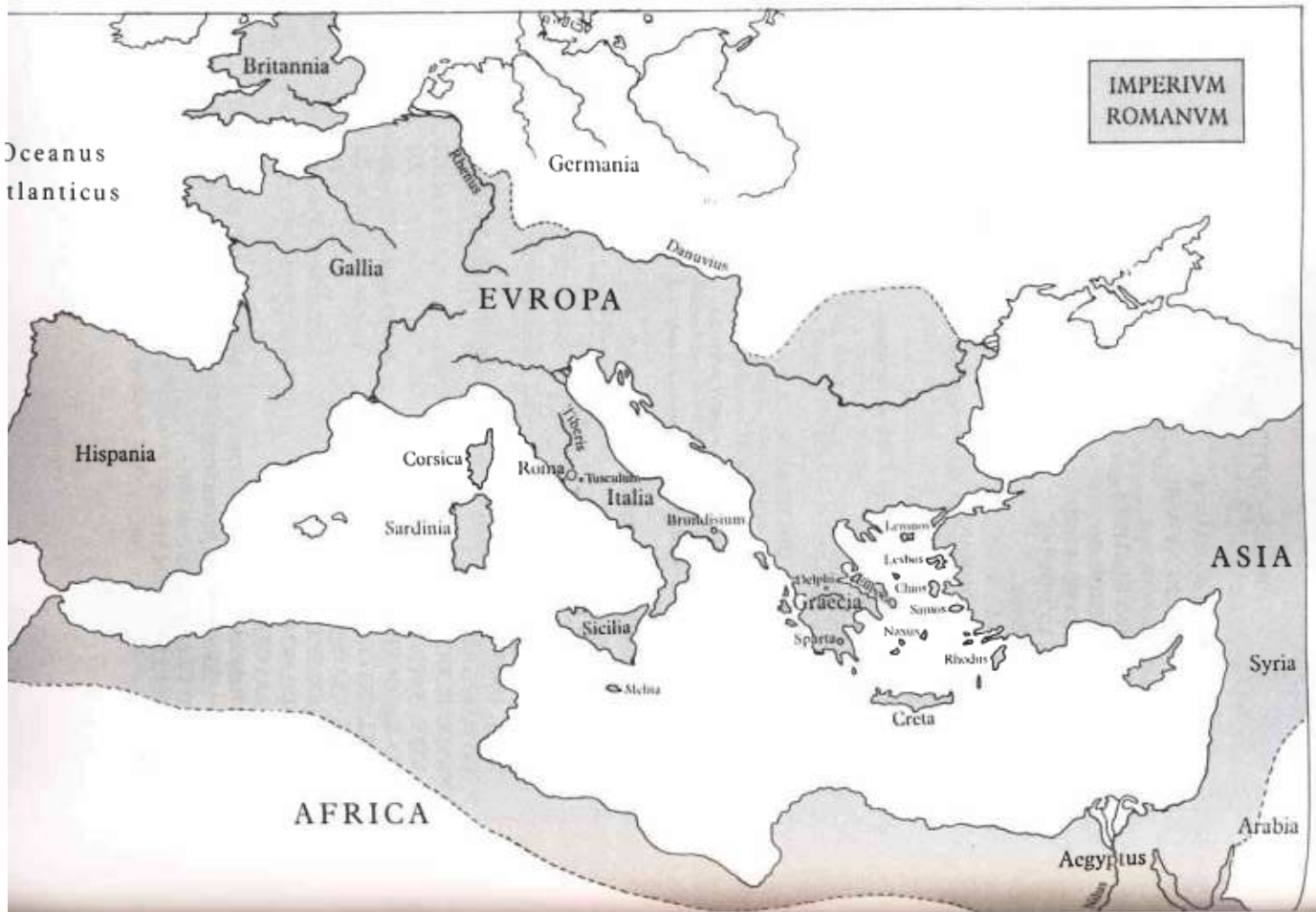
quod tu cum olfacies, deos rogabis,

totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

15

- 1.1 *odi*: I hate (the perfect *odi* is translated as present)
quare = *cur fortasse*: perhaps
1.2 *fieri sentio* means something like 'I feel it happening'
excrucior: to be tortured (-*or* is 1st person, present, deponent)

- 1.1 *cenabis*: much of this poem is in the future tense. *apud*
me: at my place
1.2 *paucis... diebus*: in a few days *di*=
dei- the gods
1.3 *si tecum attuleris*: if you bring with you
1.4 *non sine*: not without (i.e. with) *candidus*,
a, um: pretty
1.5 *sal, is (m)*: wit *omnibus cachinnis*: all
sorts of laughter
1.6 *inquam... venuste noster*: I tell you... my charming friend
1.9 *plenus, a, um*: full *sacculus*,
i (m): purse *aranea, ae (f)*:
cobwebs
1.10 *contra accipies*: in return you will receive *meros*,
a, um: pure, undiluted
1.11 *seu (conj)*: or *quid suavius elegantiusve*: or something
sweeter or more refined
1.12 *unguentum, i (n)*: perfume
1.13 *donarunt=donaverunt*: gave
1.14 *olfacio, ere*: smell



IMPERIVM ROMANVM

- 1 Rōma in Italiā est. Italia in Eurōpā est. Graecia in Eurōpā est. Italia et Graecia in Eurōpā sunt. Hispania quoque in Eurōpā est. Hispania et Italia et Graecia in Eurōpā sunt.
- 5 Aegyptus in Eurōpā nōn est, Aegyptus in Āfricā est. Gallia nōn in Āfricā est, Gallia est in Eurōpā. Syria nōn est in Eurōpā, sed in Asiā. Arabia quoque in Asiā est. Syria et Arabia in Asiā sunt. Germania nōn in Asiā, sed in Eurōpā est. Britannia quoque in Eurōpā est. Germania et Britannia sunt in Eurōpā.
- 10 Estne Gallia in Eurōpā? Gallia in Eurōpā est. Estne Rōma in Galliā? Rōma in Galliā nōn est. Ubi est Rōma? Rōma est in Italiā. Ubi est Italiā? Italia in Eurōpā est. Ubi sunt Gallia et Hispania? Gallia et Hispania in Eurōpā sunt.
- 15 Estne Nilus in Eurōpā? Nilus in Eurōpā nōn est. Ubi est Nilus? Nilus in Āfricā est. Rhēnus ubi est? Rhēnus est in Germaniā. Nilus fluvius est. Rhēnus fluvius est.

-d-
Italia...
in Italiā
est sunt:
Italia in Eurōpā est;
Italia et Graecia in
Eurōpā sunt

est-ne...?
-ne = ...?

^{-m, -e:}
Nīlus fluvius est;
Nīlus et Rhēnus fluvii
sunt

parvus ↔ magnus

fluvius magnus/parvus
fluvii magni/parvi

^{-a, -ae:}
Corsica insula est;
Corsica et Sardinia
insulae sunt

insula magna/parva
insulae magnae/parvae

^{-um, -a:}
Brundisium oppidum
est;
Brundisium et Tūscu-
lum oppida sunt

oppidum magnum/
parvum
oppida magna/parva

Graecus -a, -um

Rōmānus -a, -um
< Rōma

Nīlus et Rhēnus fluvii sunt. Dānuvius quoque fluvius est. Rhēnus et Dānuvius sunt fluvii in Germaniā. Tiberis fluvius in Italiā est. 20

Nīlus fluvius magnus est. Tiberis nōn est fluvius magnus, Tiberis fluvius parvus est. Rhēnus nōn est fluvius parvus, sed fluvius magnus. Nīlus et Rhēnus nōn fluvii parvi, sed fluvii magni sunt. Dānuvius quoque fluvius magnus est. 25

Corsica insula est. Corsica et Sardinia et Sicilia insulae sunt. Britannia quoque insula est. Italia insula nōn est. Sicilia insula magna est. Melita est insula parva. Britannia nōn insula parva, sed insula magna est. Sicilia et Sardinia nōn insulae parvae, sed insulae magnae sunt. 30

Brundisium oppidum est. Brundisium et Tūsculum oppida sunt. Sparta quoque oppidum est. Brundisium est oppidum magnum. Tūsculum oppidum parvum est. Delphi quoque oppidum parvum est. Tūsculum et Delphi nōn oppida magna, sed oppida parva sunt. 35

Ubi est Sparta? Sparta est in Graeciā. Sparta est oppidum Graecum. Sparta et Delphi oppida Graeca sunt. Tūsculum nōn oppidum Graecum, sed oppidum Rōmānum est. Tūsculum et Brundisium sunt oppida Rōmāna. Sardinia insula Rōmāna est. Crēta, Rhodus, Naxus, Samos, Chios, Lesbos, Lemnos, Euboea sunt insulae Graecae. In Graeciā multae insulae sunt. In Italiā et in Graeciā sunt multa oppida. In Galliā et in Ger- 45

māniā multī sunt fluvii. Suntne multī fluvii et multa oppida in Arabiā? In Arabiā nōn multī, sed pauci fluvii sunt et pauca oppida.

Num Crēta oppidum est? Crēta oppidum nōn est! 50 Quid est Crēta? Crēta insula est. Num Sparta insula est? Sparta nōn est insula! Quid est Sparta? Sparta oppidum est. Rhēnus quid est? Rhēnus est magnus fluvius. Num oceanus Atlanticus parvus est? Nōn parvus, sed magnus est oceanus.

Ubi est imperium Rōmānum? Imperium Rōmānum est in Europā, in Asiā, in Āfricā. Hispania et Syria et Aegyptus prōvinciae Rōmānae sunt. Germaniā nōn est prōvincia Rōmāna: Germaniā in imperiō Rōmānō nōn est. Sed Gallia et Britannia sunt prōvinciae Rōmānae. 60 In imperiō Rōmānō multae sunt prōvinciae. Magnum est imperium Rōmānum!



III LITTERAE ET NUMERI

I et II numeri sunt. III quoque numerus est. I, II, III numeri Rōmāni sunt. I et II sunt parvi numeri. CIO magnus numerus est.

A et B litterae sunt. C quoque littera est. A, B, C sunt trēs litterae. A est littera prīma (I), B littera secunda (II),

sunt-ne...?
pauci -ae -a ↔ multī -ae
-a: multī/pauci fluvii,
multae/paucae insulae,
multae/pauca oppida

nōn Crēta... est? = est-ne
Crēta...?
num...? ... nōn...: num
Rōma in Graeciā est?
Rōma in Graeciā nōn est

^{-um, -a:}
imperium Rōmānum
in imperiō Rōmānō

I = unus (1)
II = duo (2)
III = trēs (3)
CIO (M) = mille (1000)

A = 'g'
B = 'bc'
C = 'ce'
trēs = III (3)

r = 'gamma'
 Latīnus -a -um = Rō-
 mānus
 D = 'de'
 A = 'delta'

vocābulum: in vocābulō
 capitulum primum (cap.
 I): in capitulo primo
 mille = C/D/M (1000)
 sex = VI (6)

ūnus -a -um = I (1)

C littera tertia (III). r littera Graeca est. C est littera
 Latīna. C et D litterae Latīnae sunt. r et A sunt litterae
 Graecae.

70

Flavius et *oppidum* vocābula Latīna sunt. *Ubi* quoque
 vocābulum Latīnum est. In vocābulō *ubi* sunt trēs litte-
 rae. In capitulō primō mille vocābula sunt.

In vocābulō *insula* sex litterae et trēs syllabae sunt:
 syllaba prīma *in-*, secunda *-su-*, tertia *-la*. In vocābulō
nōn sunt trēs litterae et ūna syllaba.

Quid est III? III numerus Rōmānus est. r quid est? r
 littera Graeca est. Num C littera Graeca est? Nōn littera
 Graeca, sed littera Latīna est C. Estne B littera prīma? B
 nōn littera prīma, sed secunda est. Quid est nōn? *Nōn*
 est vocābulum Latīnum. *Nōn*, sed, *magnus*, *numerus* vo-
 cābula Latīna sunt. *Vocābulum* quoque vocābulum Latī-
 num est!

GRAMMATICA LATINA

Singularis et plūralis

85

[A] Nilus fluvius magnus est.

Nilus et Rhēnus fluvii magni sunt.

'Fluvius' singularis est. 'Fluvii' plūralis est. Singula-
 ris: -us. Plūralis: -i.

Exemplum: numerus, numeri.

90

I parvus numerus est. I et II parvi numeri sunt.

[B] Corsica insula magna est

Corsica et Sardinia insulae magnae sunt.

'Insula' singularis est. 'Insulae' plūralis est. Singularis: -a.
 Plūralis: -ae.

95

Insula magna
 insulae magnae

-a -ae

Exempla: littera, litterae; prōvincia, prōvinciae.
 A littera Latīna est. A et B litterae Latīnae sunt. Gallia est
 prōvincia Rōmāna. Gallia et Hispania prōvinciae Rōmānae
 sunt.

100 [C] Brundisium oppidum magnum est.

Brundisium et Sparta oppida magna sunt.

'Oppidum' singularis est. 'Oppida' plūralis est. Singularis:
 -um. Plūralis: -a.

Exempla: vocābulum, vocābula; exemplum, exempla.

105 *Littera* est vocābulum Latīnum, nōn Graecum. *Littera* et
numerus nōn vocābula Graeca, sed Latīna sunt.

PENSVM A

Nilus fluvii est. Nilus et Rhēnus fluvii—. Crēta insul—,
 Crēta et Rhodus insul— sunt. Brundisium oppid——. Brundi-
 sium et Tusculum oppid——.

Rhēnus fluvii magn— est. Tiberis est fluvii— parv—. Rhēnus
 et Dānuvius nōn fluvii— parv—, sed fluvii— magn— sunt. Sardi-
 nia insul— magn— est. Melita insul— parv— est. Sardinia et
 Sicilia nōn insul— parv—, sed insul— magn— sunt. Brundisium
 nōn oppid— parv—, sed oppid— magn— est. Tusculum et Del-
 phi nōn oppid— magn—, sed oppid— parv— sunt.

Crēta insul— Graec— est. Lesbos et Chios et Naxos sunt
 insul— Graec—. In Graeciā mult— insul— sunt. In Galliā sunt
 mult— fluvii—. In Italiā mult— oppid— sunt. In Arabiā sunt
 pauc— fluvii— et pauc— oppid—.

A et B litter— Latīn— sunt. C quoque litter— Latīn— est. *Mulā*
 et *paucā* vocābul— Latīn— sunt. *Ubi* quoque vocābul— Latīn—
 est. I et II numer— Rōmān— sunt. III quoque numer— Rōmān—
 est.

PENSVM B

Sicilia — est. Italia insula — est. Rhēnus — est. Brundisium
 — est. Sicilia et Sardinia — magnae sunt. Melita insula —
 est. Briannia nōn — parva, sed — est. Brundisium nōn —

oppidum magnum
 oppida magna

-um -a

pensum
 pensa

Vocābula:
 fluvius
 insula
 oppidum
 oceanus
 imperium
 prōvincia
 numerus
 littera
 vocābulum

capitulum
syllaba
exemplum
pensum
magnus
parvus
Graecus
Romanus
Latinus
multi
pauci
tunus
duo
tres
sex
mille
primus
secundus
tertius
est
sunt
in
et
sed
non
quoque
-ne?
ubi?
num?
quid?
grammatica
singularis
pluralis

—, sed — magnum est. Est — Brundisium in Graecia? Brundisium — est in Graecia, — in Italia. — est Sparta? Sparta est in Graecia: Sparta oppidum — est. Delphi — oppidum Graecum est. Euboea, Naxos, Lesbos, Chios — Graecae sunt. In Graecia sunt — insulae.
Quid est III? III — est. — est A? A littera est. A, B, C — Latinae sunt. — r littera Latina est? r — littera —, sed littera — est. *Insula* — Latinnm est.

PENSVM C

Ubi est Rōma?

Estne Sparta in Italia?

Ubi est Italia?

Ubi sunt Syria et Arabia?

Estne Aegyptus in Asia?

Ubi sunt Sparta et Delphi?

Ubi est Brundisium?

Quid est Brundisium?

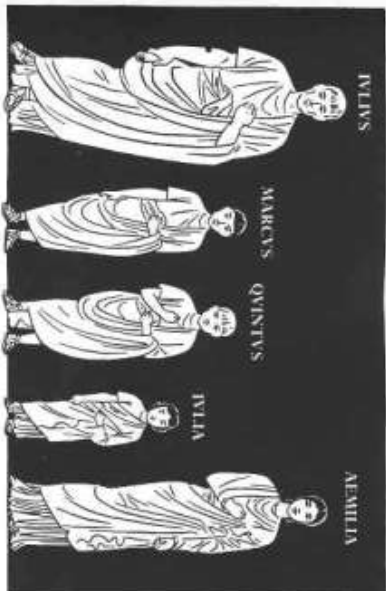
Num Crēta oppidum est?

Estne Britannia insula parva?

Quid est Tiberis?

Num Δ littera Latina est?

Estne II magnus numerus?



FAMILIA ROMANA

1 Iūlius vir Rōmānus est. Aemilia femina Rōmāna est. Marcus est puer Rōmānus. Quintus quoque puer Rōmānus est. Iulia est puella Rōmāna.

5 Marcus et Quintus nōn virī, sed puerī sunt. Virī sunt Iūlius et Mēdus et Dāvus. Aemilia et Dēlia et Syra sunt feminae. Estne femina Iulia? Nōn femina, sed parva puella est Iulia.

Iūlius, Aemilia, Marcus, Quintus, Iūlia, Syra, Dāvus, Dēlia Mēdusque sunt familia Rōmāna. Iulius pater est. Aemilia est māter. Iulius pater Marcī et Quintī est. Iūlius pater Iuliae quoque est. Aemilia est māter Marcī et Quintī et Iuliae. Marcus filius Iulī est. Marcus filius Aemiliae est. Quintus quoque filius Iulī et Aemiliae est. Iulia est filia Iulī et Aemiliae.

15 Quis est Marcus? Marcus puer Rōmānus est. Quis pater Marcī est? Iulius pater Marcī est. Quae est māter



onus (I) vir
duo (II) virī
onus puer
duo puerī

-que = et —; Mēdus-que
= et Mēdus

Iulius ∞ Aemilia
pater māter

Marcus Quintus Iulia
filius filius filia

quis? quae?
quis est Marcus?
quae est Iulia?
quis est pater Marcī?
quae est māter Marcī?

quī?
quī sunt filii?
Iulia-que
filiae-que
duo = II (2)

Mārci? Māter Mārci est Aemilia. Quae est Iulia? Iulia est puella Rōmāna. Quae māter Iuliae est? Aemilia māter Iuliae est. Pater Iuliae est Iulius. Iulia filia Iulii est. Quī sunt filii Iulii? Filii Iulii sunt Mārcus et Quīntus. 20 Mārcus, Quīntus Iuliaeque sunt trēs libērī. Libērī sunt filii filiaeque. Mārcus et Quīntus et Iulia sunt libērī Iulii et Aemiliae. In familiā Iulii sunt trēs libērī: duo filii et ūna filia.

Esine Mēdus filius Iulii? Mēdus filius Iulii nōn est, 11 Mēdus est servus Iulii. Iulius dominus Mēdi est. Iulius dominus servi est. Dāvus quoque servus est. Mēdus et Dāvus duo servi sunt. Iulius est dominus Mēdi et Dāvī. Iulius dominus servōrum est et pater libērōrum.

Esine Dēlia filia Aemiliae? Dēlia nōn est filia Aemiliae, Dēlia ancilla Aemiliae est. Aemilia domina Dēliae est. Aemilia domina ancillae est. Syra quoque ancilla est. Dēlia et Syra duae ancillae sunt. Aemilia domina ancillārum est.

Cuius servus est Dāvus? Dāvus servus Iulii est. Cuius 35 ancilla est Syra? Syra est ancilla Aemiliae.

quot? I, II, III...
quot filii?
quot filiae?
quot oppida?
centum = C (100)

Quot libērī sunt in familiā? In familiā Iulii sunt trēs libērī. Quot filii et quot filiae? Duo filii et ūna filia. Quot servi sunt in familiā? In familiā sunt centum servi. In familiā Iulii sunt multi servi, pauci libērī. Iulius est 40 dominus multōrum servōrum.

'Duo' et 'trēs' numerī sunt. 'Centum' quoque numerus est. Numerus servōrum est centum. Numerus libe-

rōrum est trēs. Centum est magnus numerus. Trēs parvus numerus est. Numerus servōrum est magnus. Numerus libērōrum parvus est. In familiā Iulii magnus numerus servōrum, parvus numerus libērōrum est.

Mēdus servus Graecus est. Dēlia est ancilla Graeca. In familiā Iulii sunt multi servi Graeci multaeque ancillae Graecae. Esine Aemilia fēmina Graeca? Aemilia nōn est femina Graeca, sed Rōmāna. Iulius nōn vir Graecus, sed Rōmānus est.

Sparta oppidum Graecum est. Sparta, Delphi Tūsculunque tria oppida sunt: duo oppida Graeca et ūnum oppidum Rōmānum. In Graeciā et in Italiā magnus numerus oppidōrum est. In Galliā est magnus numerus fluviorum. Fluvii Galliae magni sunt. Māgine sunt fluvii Āfricae? In Āfrica ūnus fluvius magnus est: Nilus; cēteri fluvii Āfricae parvi sunt. Suntne magnae insulae Graecae? Crēta et Euboea duae insulae magnae sunt; cēterae insulae Graecae sunt parvae. —

III Quis est Cornēlius? Cornēlius dominus Rōmānus est. Iulius et Cornēlius duo domini Rōmāni sunt. Mēdus nōn est servus Cornēlii. Mēdus servus Iulii est.

65 Cornēlius: "Cuius servus est Mēdus?"
Iulius: "Mēdus servus meus est."

Cornēlius: "Esine Dāvus servus tuus?"
Iulius: "Dāvus quoque servus meus est. Servi mei sunt Mēdus et Dāvus et cēteri multi..."

70 Cornēlius: "Esine Dēlia ancilla tua?"

magnus numerus servōrum = multi servi parvus numerus libērōrum = pauci libērī

multae-que

trēs tria:
trēs libērī
trēs literae
tria oppida

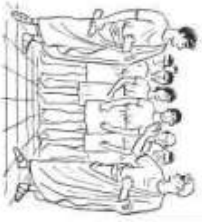
magnus numerus oppidōrum = multa oppida magnus numerus fluviorum = multi fluvii magni-ne

cēteri -ae -a

Cornēlius



meus -a -um
tuus -a -um



Iūlius: "Deīa est ancilla mea, et Syra quoque ancilla mea est. Ancillae meae sunt Deīa et Syra et ceterae multae. Familia mea magna est."

Cornelius: "Quot servi sunt in familia tuā?"

Iūlius: "In familiā meā sunt centum servi."

Cornelius: "Quid?"

Iūlius: "Numerus servōrum meōrum est centum."

Cornelius: "Centum servi! Magnus est numerus servōrum tuōrum!"

75

ecce duo libri →

unus liber
duo libri

novus -a -um ↔
antiquus -a -um



LIBER TVVS LATINVS

80

Ecce duo librī Latīni: liber antīquus et liber novus.

LINGVA LATINA est primus liber tuus Latīnus. Titulus librī tuī est 'LINGVA LATINA'. Liber tuus nōn antīquus, sed novus est.

In LINGVA LATINA sunt multae pāginae et multa capitula: capitulum primum, secundum, tertium, cetera.

'IMPERIVM ROMANVM' est titulus capituli primī. Titulus capituli secundī est 'FAMILIA ROMANA'. In capitulo secundō sunt sex pāginae. In pāginā primā capituli secundī multa vocābula nova sunt: *vīr, femina, puer, puella, familia*, cetera. Numerus vocābulōrum Latīnōrum magnus est!



página

85

GRAMMATICA LATINA

Masculinum, femininum, neutrum

95 [A] 'Servus' est vocābulum masculinum.

[B] 'Ancilla' est vocābulum femininum.

[C] 'Oppidum' est vocābulum neutrum.

Exempla:

100 [A] Vocābula masculina: *fius, dominus, puer, vir, fluvius, oceanus, numerus, liber, titulus*. Masculinum: -us (-i).

[B] Vocābula feminina: *femina, puella, filia, domina, insula, provincia, litera, familia, pāgina*. Femininum: -a.

[C] Vocābula neutra: *oppidum, imperium, vocābulum, capitulum, exemplum, pensum*. Neutrum: -um.

105 *Genetivus*

[A] Masculinum:

Iūlius dominus servī (Dāvī) est.

Iūlius dominus servōrum (Dāvī et Mēdī) est.

'Servī' genētivus est. 'Servōrum' quoque genētivus est.

110 'Servī' genētivus singularis est. 'Servōrum' est genētivus pluralis. Genētivus: singularis -ī, pluralis -ōrum.

[B] Femininum:

Aemilia domina ancillae (Syræ) est.

Aemilia domina ancillārum (Syræ et Deīæ) est.

115 'Ancillae' genētivus singularis est. 'Ancillārum' est genētivus pluralis. Genētivus: singularis -ae, pluralis -ārum.

[C] Neutrum:

D est prima littera vocābuli 'dominus'.

Numerus vocābulōrum magnus est.

120 'Vocābuli' genētivus singularis est. 'Vocābulōrum' est genētivus pluralis. Genētivus: singularis -ī, pluralis -ōrum.

PENSVM A

Marcus fili- Iulii est. Iulia fili- Iulii est. Iulius est vir Rōmān-. Aemilia femin- Rōmān- est. Iulius domin-, Aemilia domin- est. Mēdus serv- Graec- est, Deīa est ancill-

masculinum (m) < masculus = vir
femininum (f) < femina
neutrum (n) = non m, non f

genetivus (gen)

servī
servōrum

-ī -ōrum

ancillae
ancillārum

-ae -ārum

vocābuli
vocābulōrum

-ī -ōrum

Vocabula nova:

vir
femina
puer
puella
familia
pater
mater
filius
filia
liber
servus
dominus
ancilla
domina
liber
titulus
página
antiquus
novus
ceteri
meus
tuus
centum
duae
tria
-que
quis?
quae?
qui?
cuius?
quorū?
masculinum
femininum
neutrum
genetivus

Graec-. Sparta oppid- Graec- est.

Iulius pater Mār- est. Mārcus est filius Iulī- et Aemilī-.
Mēdus servus Iulī- est: Iulius est dominus serv-. Iulius domi-
nus Mēd- et Dāv- est: Iulius dominus serv- est. Numerus
serv- magnus est. Delia est ancilla Aemilī-: Aemilia do-
mina ancill- est. Aemilia domina Delī- et Syr- est: Aemilia
domina ancill- est. In familiā Iulī- est magnus numerus
serv- et ancill-. Aemilia māter Mār- et Quīn- et Iulī- est.
Mārcus, Quīntus Iuliaque sunt liberi Iulī- et Aemilī-. Nu-
merus liber- est trēs. Numerus serv- est centum.

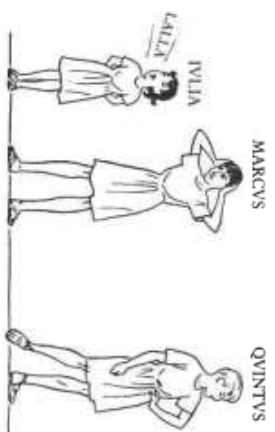
In pāginā primā capitul- secund- multa vocabula nova
sunt. Numerus capitul- nōn parvus est.

PENSVM B

Mārcus — Rōmānus est. Iulius — Rōmānus est. Aemilia est
— Rōmāna. Iulius est — Mār- et Quīn- et Iuliae. In — Iulī
sunt trēs -: duo — et ūna —. — liberōrum est Aemilia.
— est Dāvus? Dāvus est — Iulī. Iulius — Dāvī est. — est
Syrā? Syrā — Aemiliae est. Aemilia est — Syrae.
Cornēlius: "— servī sunt in familiā tuā?" Iulius: "In familiā
— sunt — (c) servī." Cornēlius: "Famīlia — magna est!"
'LINGVA LATINA' est titulus — tuī Latīni.

PENSVM C

Quis est Quīntus?
Quī sunt Mēdus et Dāvus?
Mārcusne quoque servus Iulī est?
Cuius filia est Iulia?
Quot liberi sunt in familiā Iulī?
Quot servī in familiā sunt?
Num Syrā domina est?
Quae est domina ancillārum?
Esne Cornēlius vir Graecus?
Num 'puella' vocabulum masculinum est?



PVER IMPROBVS

I SCAENA PRIMA

Personae: Iulia, Mārcus, Quīntus.

Iulia cantat: "Lalla, lalla." Iulia laeta est.

Mārcus: "St!" Mārcus laetus nōn est.

5 Iulia cantat: "Lalla, lalla."

Mārcus: "Ssst!" Mārcus irātus est.

Iulia cantat: "Lalla, lalla, lalla."

Mārcus Iuliam pulsat.

Iam Iulia nōn cantat, sed plōrat: "Uhubū!"

10 Mārcus rīdet: "Hahahae!"



Quīntus Mārcum videt. Mārcus nōn videt Quīntum.

Quīntus: "Quid? Mārcus puellam pulsat — et rīdet!"



Mārcus Iuliam pulsat

Iulia plōrat

Mārcus rīdet

Quīntus Mārcum videt

Mārcus Quīntum nōn
videt



Quintus Marcum pulsat

mama = maier

Marcus Quintum pulsat

Iulia Aemiliam vocat

Aemilia venit

Quintus iratus est et Marcum pulsat! Iam non ridet

Marcus. Marcus iratus pulsat Quintum.

Iulia: "Ubi est mater?" Iulia Aemiliam non videt. 15

Iulia Aemiliam vocat: "Mater! Marcus Quintum pulsat!"

Marcus (iratus): "Si!" Marcus Iuliam pulsat.

Iulia plorat et Aemiliam vocat: "Mamma! Mamma!

Marcus me pulsat!" 20

Aemilia venit.



SCAENA SECVNDA

11

Personae: Aemilia, Iulia, Marcus, Quintus.

Aemilia interrogat: "Quis me vocat?"

Quintus respondet: "Iulia te vocat." 25

Aemilia Quintum interrogat: "Cur Iulia plorat?"

Quintus respondet: "Iulia plorat, quia Marcus eam pulsat."

Aemilia: "Quid? Puer parvam puellam pulsat? Fui

Cur Marcus Iuliam pulsat?" 30

Quintus: "Quia Iulia cantat."

Aemilia: "O Iulia, mea parva filia! Marcus puer probus non est; Marcus est puer improbus!"

Quintus: "Iulia puella proba est."

35 Aemilia Quintum interrogat: "Ubi est Iulius? Cur non venit?" Aemilia Iulium non videt.

Respondet Marcus: "Pater dormit."

Quintus: "Mater non te, sed me interrogat!"

Aemilia: "Si, pueri! Ubi est pater?"

40 Quintus: "Pater non hic est, sed Marcus hic est."

Quintus Iulium vocat: "Pater! Pater!"



Iulius dormit

Iulius Quintum non audit neque venit. Cur Iulius Quintum non audit? Iulius eum non audit, quia dormit.

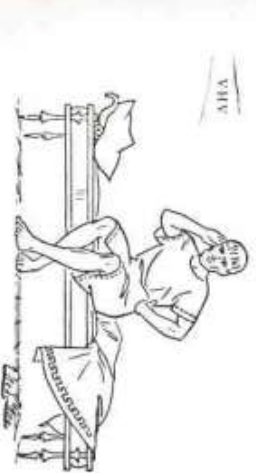
Marcus: "Habeat! Pater dormit neque te audit."

45 Aemilia: "Fu, pueri!" Aemilia irata est. Mater filium

verberat: tuxtax, tuxtax...

Marcus plorat: "Uhuhi!"

Iulius eum audit. Iam non dormit pater.



VHI

cur Iulius non venit?



Quintus Iulium vocat

ne-que = et non
(ne = non)
eum : Quintum
Iulius dormit

verberat = pulsat et
pulsat ('tux-tax')

eum : Marcum

SCAENA TERTIA

111

Personae: Iulius, Aemilia, Iulia, Marcus, Quintus. 50

Quintus: "Pater venit."

Aemilia Quintum nōn audit, quia Marcus plōrat.

Iulius Quintum videt eumque ininterrogat: "Cūr Mārcus plōrat?"

Quintus responder: "Marcus plōrat, quia māter eum verberat."

Iulius: "Sed cūr māter Mārcum verberat?"

Quintus: "Mārcum verberat, quia puer improbus est.

Mārcus parvam puellam pulsat!"

Iulia: "Mamma! Pater hic est." Aemilia Iulium videt. 60

Aemilia: "Tuus Mārcus filius improbus est!"

Iulius: "Fū, puer! Puer probus nōn pulsat puellam.

Puer quī parvam puellam pulsat improbus est!"

Iulius irātus puerum improbum verberat: tuxtax, tuxtax, tuxtax...

65

Mārcus plōrat. Quintus laetus est et ridet. Iulia laeta nōn est neque ridet. Cūr nōn laeta est Iulia? Nōn laeta est, quia Mārcus plōrat. Iulia est puella proba!

Iulia nōn laeta est



Puer ridet. Puella plōrat. Quis est puer qui ridet?

70 Puer quī ridet est Mārcus. Quae est puella quae plōrat? Puella quae plōrat est Iulia.

Mārcus, quī puellam pulsat, puer improbus est. Puella quam Mārcus pulsat est Iulia. Iulia Aemiliam vocat.

75 Aemilia, quam Iulia vocat, māter liberōrum est. Aemilia puerum verberat. Puer quem Aemilia verberat est Mārcus.

80 Quem vocat Quintus? Quintus Iulium vocat. Iulius, quem Quintus vocat, pater liberōrum est. Iulius Quintum nōn audit. Quem audit Iulius? Iulius Mārcum audit. Puer quem Iulius audit est Mārcus.

Puella quae cantat laeta est. Puella quae plōrat nōn est laeta. Puer quī puellam pulsat improbus est!

GRAMMATICA LATINA

Nōminātivus et accusātivus

85 [A] Masculinum.

Mārcus ridet. Quintus Mārcum pulsat.

Mārcus Quintum pulsat. Quintus plōrat.

90 'Mārcus' nōminātivus est. 'Mārcum' accusātivus est. 'Quintum' est accusātivus. 'Quintus' nōminātivus. Nōminātivus: -us (-i). Accusātivus: -um.

Exempla: Iulius, Iulium; filius, filium; puer, puerum; cum.

[B] Fēmininum.

Iulia cantat. Mārcus Iuliam pulsat.

Iulia Aemiliam vocat. Aemilia venit.

95 'Iulia, Aemilia' nōminātivus est. 'Iuliam, Aemiliam' accusātivus est. Nōminātivus: -a. Accusātivus: -am. Exempla: puella, puellam; parva, parvam; eam.

qui

quae
puer qui ridet
puella quae plōrat

quem

quam
puer quem Aemilia
verberat
puella quam Mārcus
pulsat

quem? Iulium

Quintum

nōminātivus (nōm)
accusātivus (acc)

Mārcus Quintus
Mārcum Quintum

-us
-um

Iulia Aemilia
Iuliam Aemiliam

-a
-am

cantat
ridet
dormit

-at	-um	-at
-et	-am	-et
-it	-em	-it
	-am	
	-em	
-us	-am	-i
-a	-em	-i
	-am	
	-em	
	-am	
	-em	

Verbum

Iūlia cantat. Mārcus ridet. Iūlius dormit.
'Cantat' verbum est. 'Cantat', 'ridet', 'dormit' tria verba sunt.

Exempla: cantat, pulsat, plorat, vocat, interrogat, verberat

(-at); ridet, videt, respondet (-et); dormit, venit, audit (-it).

<i>Nominātivus:</i>	<i>Accūsātivus:</i>	<i>Verbum:</i>
Mārcus	Iūliam	pulsat.
Quintus	Mārcum	videt.
Iūlia	Aemiliam	vocat.
Aemilia	Quintum	interrogat:
"Quis	mē	vocat?"
Quintus		respondet:
"Iūlia	tē	vocat.
Mārcus	eam	pulsat."
Aemilia	puerum	verberat.
Mārcus	eum	plorat.
Iūlius		audit.
Iūlius		venit.
"Puer probus	parvam puellam	nōn pulsat!"
Iūlius frātus	puerum improbum	verberat.

PENSVM A

Cūr Mārc- Iūliam pulsat? Mārcus Iūli- pulsat, quia Iūli- cantat. Iūlia plōr-, quia Mārcus e- pulsat. Iūlia: "Mamma! Mārcus — pulsat." Aemilia puell- aud- et ven-. Māter Quint- videt et e- interrog-: "Quis mē voc-?" Quint- re- spond-: "Iūlia — vocat."

Iūlius dorm-. Quintus Iūli- voc-: "Pater!" Mārcus rid-, quia Iūli- nōn venit. Aemilia Mārc- verber-. Iūlius ven-, quia Mārc- plōrat. Iūlius Aemili- et Mārc- et Quint- et Iūli- videt. Iūlius: "Puer quī parv- puell- pulsat improbus est." Iūlius puer- improb- verberat. Quem Iūli- verberat? Puer qu- Iūlius verberat est Mārcus. Mārcus plōr-. Puer qu- plō- rat laet- nōn est. Puella qu- cantat laet- est.

Vocabula novae

PENSVM B
Puella —: "Lalla." Puella — cantat est Iūlia. Iūlia — est. Puer improbus puellam —. Puella —: "Uhubu!" Puer —: "Hahahae!" Puer — ridet est Mārcus. Iūlia Aemiliam —: "Mamma!" Aemilia —, et Quintum —: "Cūr Iūlia plorat?" Quintus —: "Iūlia plorat, — Mārcus eam pulsat." Aemilia: "Mārcus puer — nōn est, puer — est! Ubi est pater?" Aemilia Iūlium nōn —. Quintus: "Pater nōn — est." Quintus Iūlium —: "Pater!" Iūlius Quintum nōn —. Iūlius Quintum nōn audit? Iūlius eum nōn audit, quia —. Mārcus plorat, — Aemilia eum verberat. Iūlius Mārcum audit; — Iūlius nōn dormit. — Aemilia verberat? Aemilia Mārcum —. Puer — Aemilia verberat improbus est. Iūlia laeta nōn est — ridet.

PENSVM C

Quis Iūliam pulsat?
Cūr Iūlia plōrat?
Quintusne quoque Iūliam pulsat?
Quem Quintus pulsat?
Cūr Aemilia venit?
Quis Iūlium vocat?
Cūr Iūlius Quintum nōn audit?
Quem audit Iūlius?
Cūr Mārcus plōrat?
Ridetne Iūlia?
Num 'Mārcus' accūsātivus est?
Num 'Iūliam' nōminātivus est?
Quid est 'dormit'?

scena
persona
mamma
lactus
iratus
improbus
cantat
pulsat
plorat
ridet
videt
vocat
venit
interrogat
respondet
dormit
audit
verberat
me
tē
cum
eam
neque
iam
cūr?
quia
quā
hic
qui
quae
quem
quam
nominativus
accusativus
verbum

Vocabulary

CHAPTER I

Vocabulary

- agricola, agricolae m.* farmer
- *anima, animae f.* life force; soul¹
- dea, deae f.* goddess
- *fāma, fāmae f.* report, rumor; reputation, fame
- fēmina, fēminae f.* woman; wife
- fīlia, fīliae f.* daughter
- īnsula, īnsulae f.* island
- Italia, Italiae f.* Italy
- nauta, nautae m.* sailor
- patria, patriae f.* country, homeland
- pecūnia, pecūniae f.* money
- poēta, poētae m.* poet
- puella, puellae f.* girl
- rēgīna, rēgīnae f.* queen
- via, viae f.* way, road, street, path
- ager, agrī m.* field
- *deus, deī m.* god
- *dominus, dominī m.* master, lord
- fīlius, fīliī m.* son
- gladius, gladiī m.* sword
- liber, librī m.* book
- puer, puerī m.* boy
- servus, servī m.* slave
- vir, virī m.* man; husband
- aurum, aurī n.* gold
- bellum, bellī n.* war
- *cōsilium, cōsiliī n.* deliberation; plan, advice; judgment
- dōnum, dōnī n.* gift
- factum, factī n.* deed
- *ferrum, ferrī n.* iron; sword
- oppidum, oppidī n.* town
- perīculum, perīculī n.* danger
- verbum, verbī n.* word
- *ā, ab* (prep. + abl.) (away) from
- *ad* (prep. + acc.) toward, to
- cum* (prep. + abl.) with
- *dē* (prep. + abl.) (down) from; about, concerning
- *ē, ex* (prep. + abl.) (out) from
- *et* (conj.) and;
- et . . . et . . .* both . . . and . . .
- (adv.) even, also
- *in* (prep. + acc.) into, onto; against
- (prep. + abl.) in, on
- ō* (interj.) O
- *-que* (enclitic conj.) and

1. An arrow next to a vocabulary entry indicates that there is additional important information about this entry in the **vocabulary notes** that follow.

CHAPTER II

Vocabulary

- cūra, cūrae *f.* care, concern; anxiety
- īra, īrae *f.* anger, wrath
- poena, poenae *f.* punishment, penalty
- sapientia, sapientiae *f.* wisdom
- vīta, vītae *f.* life

- animus, animī *m.* (rational) soul, mind; spirit; *pl.*, strong feelings
- arma, armōrum *n. pl.* arms, weapons
- studium, studiī *n.* zeal, enthusiasm; pursuit, study
- vēlum, vēlī *n.* sail

- ambulō, ambulāre, ambulāvī, ambulātum (1-intr.) walk
- amō, amāre, amāvī, amātus (1-tr.) love
- cōgitō (1-tr.) think; ponder
- dō, dare, dedī, datus give, grant
 - poenās dare (idiom) to pay the penalty
 - vēla dare (idiom) to set sail
- dōnō (1-tr.) give; present, reward
- errō (1-intr.) wander; err, make a mistake
- labōrō (1-intr.) work; suffer, be distressed
- mōnstrō (1-tr.) show, point out
- optō (1-tr.) desire
- vocō (1-tr.) call; summon; name

- dēbeō, dēbere, dēbuī, dēbitus owe; ought
- habeō, habēre, habuī, habitus have, hold; consider
- iubeō, iubēre, iussī, iussus order
- moveō, movēre, mōvī, mōtus set in motion, stir (up), move
- respondeō, respondēre, respondi, respōnsus answer, respond
- timeō, timēre, timuī, — fear, be afraid (of)
- videō, vidēre, vīdī, vīsus see

- sum, esse, fuī, futūrus be; exist
- possum, posse, potuī, — be able, can

- cūr (interrog. adv.) why
- enim (postpositive conj.) in fact, indeed; for
- etenim (conj.) and indeed; for in fact
- nam (conj.) for
- namque (conj.) for in fact
- -ne (interrog. enclitic particle) *added to the first word of a question*
- neque or nec (conj.-adv.) and not
neque/nec . . . neque/nec . . .
neither . . . nor . . .
- nōn (adv.) not
- sed (conj.) but

Vocabulary Lists (for Cambridge stories)

Vocabulary checklist 1

canis	dog
coquus	cook
est	is
filius	son
hortus	garden
in	in
labōrat	works, is working
māter	mother
pater	father
sedet	sits, is sitting
servus	slave
via	street

Vocabulary checklist 2

amīcus	friend
ancilla	slave-girl, maid
cēna	dinner
cibus	food
dominus	master
dormit	sleeps
intrat	enters
laetus	happy
laudat	praises
mercātor	merchant
quoque	also
salūtat	greet

Vocabulary checklist 3

ad	to
bibit	drinks
circumspectat	looks round
clāmat	shouts
ecce!	look!
et	and
exit	goes out
exspectat	waits for
iānuā	door
īrātus	angry
leō	lion
magnus	big
nāvis	ship
nōn	not
portat	carries
respondet	replies
rīdet	laughs, smiles
salvē!	hello!
surgit	gets up, stands up
taberna	shop, inn
videt	sees
vīnum	wine

Vocabulary checklist 4

agit	does
ānulus	ring
coquit	cooks
cūr?	why?
ē	from, out of
ego	I
ēheu!	oh dear! oh no!
habet	has
inquit	says
iūdex	judge
mendāx	liar
pecūnia	money
perterritus	terrified
poēta	poet
quaerit	looks for, searches for
quis?	who?
reddit	gives back
satis	enough
sed	but
signum	sign, seal
tū	you
vocat	calls

Vocabulary Lists (for Cambridge stories)

Vocabulary checklist 5

adest	<i>is here</i>
adsunt	<i>are here</i>
agricola	<i>farmer</i>
ambulat	<i>walks</i>
audit	<i>hears</i>
clāmor	<i>shout, uproar</i>
contendit	<i>hurries</i>
currit	<i>runs</i>
fābula	<i>play, story</i>
fēmina	<i>woman</i>
hodiē	<i>today</i>
iuvenis	<i>young man</i>
meus	<i>my, mine</i>
multus	<i>much</i>
multī	<i>many</i>
optimus	<i>very good, excellent</i>
petit	<i>makes for, attacks</i>
plaudit	<i>applauds</i>
puella	<i>girl</i>
senex	<i>old man</i>
spectat	<i>looks at, watches</i>
stat	<i>stands</i>
turba	<i>crowd</i>
ubi?	<i>where?</i>
urbs	<i>city</i>
venit	<i>comes</i>

Vocabulary checklist 6

abest	<i>is out, is absent</i>
aberat	<i>was out, was absent</i>
cubiculum	<i>bedroom</i>
emit	<i>buys</i>
ferōciter	<i>fiercely</i>
festīnat	<i>hurries</i>
fortis	<i>brave</i>
fūr	<i>thief</i>
intentē	<i>intently, carefully</i>
libertus	<i>freedman, ex-slave</i>
ōlim	<i>once, some time ago</i>
parvus	<i>small</i>
per	<i>through</i>
postquam	<i>after</i>
pulsat	<i>hits, thumps</i>
quod	<i>because</i>
rēs	<i>thing</i>
scrībit	<i>writes</i>
subitō	<i>suddenly</i>
superat	<i>overcomes, overpowers</i>
tum	<i>then</i>
tuus	<i>your, yours</i>
vēndit	<i>sells</i>
vituperat	<i>blames, curses</i>